

NACIONALINĖ TEISMŲ ADMINISTRACIJA

Biudžetinė įstaiga, L. Sapiegos g. 15, LT-10312 Vilnius, tel. (8 5) 268 5186, faks. (8 5) 268 5187, el. p. info@teismai.lt
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188724424

Teisėjų tarybai

2020-08-27 Nr. 4R-1230-(1.17)

DĖL TEISĖJŲ TARYBOS PASTABŲ PATEIKIMO DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS BAUDŽIAMOJO PROCESO KODEKSO 133, 168, 214 IR 225 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO

Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija Teisėjų tarybai pateikė derinti parengtą Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso 133, 168, 214 ir 225 straipsnių pakeitimo įstatymo projektą Nr. 20-6668(2) (toliau – Įstatymo projektas), kuriuo siekiama:

1. nustatyti teisinį reglamentavimą, kuris suteiktų platesnes galimybes taikyti užstatą ir sumažintų galimybes perteklinai skirti ir (ar) pratęsti griežčiausią kardomąją priemonę – suėmimą;

2. supaprastinti nutarimų atsisakyti pradėti ikiteisminį tyrimą ar nutraukti ikiteisminį tyrimą apskundimo mechanizmą;

3. pakeisti baudžiamųjų bylų teisingumą – perduoti apylinkių teismams pirma instancija nagrinėti baudžiamąsias bylas, kuriose asmenys kaltinami padarę nusikaltimus, numatytus Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 151 straipsnio 2 dalyje, 181 straipsnio 2 dalyje, 183 straipsnio 2 dalyje, 184 straipsnio 2 dalyje, 199 straipsnio 3 ir 4 dalyse, 199¹ straipsnio 2 dalyje, 199² straipsnio 2 dalyje, 200 straipsnio 2 dalyje, 220 straipsnio 2 dalyje, 246 straipsnio 2 dalyje, 253 straipsnio 2 dalyje; įtvirtinti, kad apygardų teismai pirma instancija nagrinėja savivaldybių merų padarytas nusikalstamas veikas.

Siūlomi Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso (toliau – BPK) pakeitimai buvo svarstyti teismų – nuomos dėl siūlomo naujo teisinio reguliavimo pakeitimo pateikė Lietuvos Aukščiausiasis Teismas, Lietuvos apeliacinis teismas, Kauno apygardos teismas, apylinkių teismus bei apylinkių teismų teisėjus vienijanti asociacija „Apylinkių teismų teisėjų sąjunga“. Išnagrinėjus Įstatymo projekte teikiamus siūlymus ir įvertinus teismų bendruomenės pateiktas nuomones, Teisėjų tarybos Teisės aktų projektų rengimo ir vertinimo komitetui taip pat Administravimo komitetui buvo teikti svarstyti alternatyvūs teisinių išvadų projektai, t. y. vienas, kuriame asociacijos „Apylinkių teismų teisėjų sąjunga“ nuomonė dėl keičiamo baudžiamųjų bylų teisingumo neatspindėta (teisinės išvados projektas Nr. 1), o kitą – kuriame asociacijos nuomonė įtraukiama (teisinės išvados projektas Nr. 2). Pasisakę komitetų nariai pritarė teisinės išvados projektui Nr. 1.

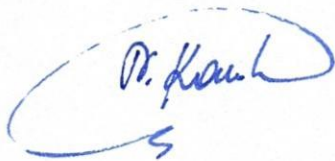
Įvertinus klausimo svarbą, taip pat siekiant Įstatymo projekto rengėjams pateikti Teisėjų tarybos suderintą nuomonę, prašome artimiausiame Teisėjų tarybos posėdyje spręsti klausimą dėl bendros Teisėjų tarybos pozicijos dėl Įstatymo projekto.

PRIDEDAMA:

1. Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso 133, 168, 214 ir 225 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto lyginamasis variantas, 4 lapai.

2. Apylinkių teismus bei apylinkių teismų teisėjus vienijančios asociacija „Apylinkių teismų teisėjų sąjunga“ 2020 m. rugpjūčio 14 d. rašto Nr. 1R-14 kopija, 3 lapai
3. Teisinės išvados projektas Nr. 1, 2 lapai.
4. Teisinės išvados projektas Nr. 2, 3 lapai.

Direktorė

Natalija Kaminskiene

LIETUVOS RESPUBLIKOS
BAUDŽIAMOJO PROCESO KODEKSO 133, 168, 214 IR 225 STRAIPSNIŲ
PAKEITIMO
ĮSTATYMAS

2020 m.

Vilnius

d. Nr.

1 straipsnis. 133 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 133 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„133 straipsnis. Užstatas

1. Užstatas – tai pinigine įmoka, kurią į prokuratūros ar teismo depozitinę sąskaitą sumoka įtariamasis, jo šeimos nariai ar giminaičiai, taip pat kiti asmenys, įmonės ar organizacijos ir kuri skiriama šio Kodekso 119 straipsnyje nurodytiems tikslams.

2. Užstato dydį ir jo sumokėjimo terminą nustato šią kardomąją priemonę skiriantis pareigūnas **prokuroras** ar teismas, atsižvelgdamas į nusikalstamą veiką, įtariamajam gresiančios bausmės dydį, įtariamojo ir užstato davėjo turtinę padėtį bei jų asmenybes. **Tuo atveju, jeigu iki nutarimo ar nutarties skirti užstatą priėmimo dienos šio straipsnio 1 dalyje nurodyti asmenys savarankiškai į prokuratūros ar teismo depozitinę sąskaitą nėra sumokėję pinigines įmokos, kuri būtų pakankama šio Kodekso 119 straipsnio tikslams pasiekti, užstatą skiriantis prokuroras ar teismas nustato trijų dienų terminą, per kurį turi būti sumokėtas nutarime ar nutartyje nustatyto dydžio užstatas. Šis terminas skaičiuojamas nuo nutarties ar nutarimo skirti užstatą įteikimo įtariamajam dienos. Prokuroras ar teismas, nustatydamas mokėtino užstato dydį, privalo įvertinti šio straipsnio 1 dalyje nurodytų asmenų savarankiškai sumokėtas pinigines įmokas į prokuratūros ar teismo depozitinę sąskaitą. Nutarimu paskirtas užstatas sumokamas į prokuratūros depozitinę sąskaitą, o nutartimi paskirtas užstatas – į teismo depozitinę sąskaitą. Šio straipsnio 1 dalyje nurodyti asmenys per nutarime ar nutartyje numatytą terminą sumokėję nustatyto dydžio užstatą į prokuratūros ar teismo depozitinę sąskaitą privalo nedelsdami apie tai informuoti užstatą paskyrusi prokurorą ar teismą ir pateikti įmokos sumokėjimą patvirtinantį dokumentą (kvitą).**

3. Nesumokėjęs nustatyto dydžio užstato į prokuratūros ar teismo depozitinę banko sąskaitą per šio straipsnio 2 dalyje numatytą terminą, prokuroras priima nutarimą pakeisti užstatą kita kardomąja priemone arba šio Kodekso nustatytais atvejais kreipiasi į ikiteisminio tyrimo teisėją ar teismą dėl griežtesnės kardomosios priemonės paskyrimo.

Tuo atveju, jeigu nustatyto dydžio užstatas nesumokėtas dėl objektyvių priežasčių, prokuroras ar teismas turi teisę pratęsti užstato sumokėjimo terminą iki trijų dienų. Nutarimas ar nutartis pratęsti užstato sumokėjimo terminą yra neskundžiami.

4. Priimant užstatą, užstato davėjui turi būti išaiškinta jo, kaip užstato davėjo, atsakomybė.

5. Nutarime ar nutartyje skirti kardomąją priemonę – užstatą ~~nurodoma~~ **nurodomi užstato dydis, užstato sumokėjimo terminas, įtariamąjo gyvenamoji vieta, kurios adresu turi būti siunčiami ikiteisminio tyrimo pareigūno ar teismo šaukimai, taip pat nurodoma**, kad įtariamajam išaiškinta jo pareiga šaukiamam atvykti pas ikiteisminio tyrimo pareigūną, prokurorą, teisėją ar į teismą, nekliudyti proceso eigos, nedaryti naujų nusikalstamų veikų ir kad jis pasižada šią pareigą vykdyti, o užstato davėjas įspėtas, kad jei įtariamasis nevykdys šios pareigos, užstatas pereis valstybei. Be to, nutarime ar nutartyje pažymima, kokioje banko įstaigoje įtariamasis ar užstato davėjas sumokėjo nustatyto dydžio piniginę įmoką, ~~ir nurodomas įmokos dokumento (kvito) numeris arba nurodoma prokuratūros ar teismo depozitinė banko sąskaita, į kurią per šio straipsnio 2 dalyje nustatytą terminą turi būti sumokėtas nustatyto dydžio užstatas.~~ Įmokos dokumentas (kvitas) pridedamas prie baudžiamosios bylos. Įtariamajam ir užstato davėjui pasirašytinai įteikiami nutarimo ar nutarties skirti kardomąją priemonę – užstatą nuorašas.

6. Jei įtariamasis pažeidžia kardomąją priemonę – užstatą, jam gali būti paskirta kita kardomoji priemonė, o užstatas pereina valstybei. Dėl to, kad kaip užstatas sumokėta pinigine įmoka pereina valstybei, priimamas nutarimas ar nutartis arba tai pažymima nuosprendžio rezoliucinėje dalyje. Prokuroro nutarimas gali būti apskūstas ikiteisminio tyrimo teisėjui, o teisėjo ar teismo nutartis – aukštesniajam teismui per penkias dienas nuo pranešimo apie tokio nutarimo ar nutarties priėmimą gavimo dienos.

7. Kardomąją priemonę – užstatą baigus taikyti, užstatas grąžinamas užstato davėjui. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytų asmenų sutikimu, įmokėta užstato suma gali būti panaudota paskirtai baudai sumokėti ar civiliniam ieškiniui patenkinti.“

2 straipsnis. 168 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 168 straipsnio 5 dalį ir ją išdėstyti taip:

„5. Ikiteisminio tyrimo pareigūno nutarimas atsisakyti pradėti ikiteisminį tyrimą gali būti skundžiamas prokurorui, o prokuroro nutarimas – ikiteisminio tyrimo teisėjui. Jeigu prokuroras nepanaikina nutarimo atsisakyti pradėti ikiteisminį tyrimą, jo sprendimas gali būti skundžiamas ikiteisminio tyrimo teisėjui. ~~Ikiteisminio tyrimo teisėjo priimtas sprendimas skundžiamas šio Kodekso X dalyje nustatyta tvarka. Ikiteisminio tyrimo teisėjo nutartis yra galutinė ir neskundžiama.~~ Skundai gali būti paduodami per septynias dienas nuo nutarimo ar nutarties

nuorašo gavimo dienos. Turintys teisę paduoti skundą asmenys, kurie dėl svarbių priežasčių praleido apskundimo terminą, turi teisę prašyti turinčio įgaliojimus nagrinėti skundą prokuroro arba ikiteisminio tyrimo teisėjo atnaujinti praleistą terminą. Prašymas atnaujinti minėtą terminą negali būti paduodamas praėjus daugiau kaip šešiams mėnesiams po skundžiamo sprendimo priėmimo.“

3 straipsnis. 214 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 214 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Šio Kodekso 212 straipsnio 3–9 punktuose numatytais atvejais ikiteisminis tyrimas nutraukiamas ikiteisminio tyrimo teisėjo ~~sprendimu, kuris patvirtina nutartimi, kuria patvirtinamas~~ prokuroro ~~nutarimą~~ **nutarimas** dėl ikiteisminio tyrimo nutraukimo.“

2. Pakeisti 214 straipsnio 4 dalį ir ją išdėstyti taip:

„4. Šio straipsnio 1 dalyje numatytas nutarimas gali būti skundžiamas aukštesniajam prokurorui, kuris privalo išnagrinėti skundą ne vėliau kaip per dvidešimt dienų nuo jo gavimo. Jei aukštesnysis prokuroras atsisako patenkinti skundą, šis jo nutarimas gali būti skundžiamas ikiteisminio tyrimo teisėjui. **Ikiteisminio tyrimo teisėjo nutartis dėl aukštesniojo prokuroro nutarimo yra galutinė ir neskundžiama.** ~~Ikiteisminio tyrimo teisėjo sprendimas dėl skundo, taip pat šio~~ Šio straipsnio 1 ar 2 dalyje numatytas ikiteisminio tyrimo teisėjo ~~sprendimas~~ **nutartis** gali būti skundžiami šio Kodekso X dalyje nustatyta tvarka.“

4 straipsnis. 225 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 225 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Apygardos teismui teisingos baudžiamosios bylos, kuriose asmenys kaltinami padarę sunkius ir labai sunkius nusikaltimus, išskyrus bylas, kuriose asmenys kaltinami padarę nusikaltimus, numatytus Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 135 straipsnio 1 dalyje, 149 straipsnio 1, 2 ir 3 dalyse, 150 straipsnio 1, 2 ir 3 dalyse, **151 straipsnio 2 dalyje**, 178 straipsnio 3 dalyje, 180 straipsnio 2 ir 3 dalyse, **181 straipsnio 2 dalyje**, 182 straipsnio 2 dalyje, **183 straipsnio 2 dalyje**, **184 straipsnio 2 dalyje**, **199 straipsnio 3 ir 4 dalyse**, **199¹ straipsnio 2 dalyje**, **199² straipsnio 2 dalyje**, **200 straipsnio 2 dalyje**, **220 straipsnio 2 dalyje**, **246 straipsnio 2 dalyje**, **253 straipsnio 2 dalyje** ir 260 straipsnio 1 ir 2 dalyse, taip pat bylos, kuriose kaltinamieji nusikalstamos veikos padarymo metu buvo Respublikos Prezidentu, Seimo, ~~ar~~ Vyriausybės nariais **ar savivaldybių merais**, Konstitucinio Teismo teisėjais, teisėjais ar prokurorais.“

5 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas ir įgyvendinimas

1. Šis įstatymas įsigalioja 2021 m. sausio 1 d.
2. Lietuvos Respublikos generalinis prokuroras iki 2020 m. gruodžio 31 d. priima šio įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą

Respublikos Prezidentas

APYLINKIŲ TEISMŲ TEISĖJŲ SĄJUNGA

Asociacija, S. Daukanto g. 8, 92129 Klaipėda, tel. (8 46) 397118, el. p. apylinkiu@gmail.com
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 302201581

Nacionalinei teismų administracijai

2020-08-14 Nr. 1R-14

Teisėjų tarybai

Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijai

DĖL ĮSTATYMO PROJEKTO

2020-08-11 Nacionalinė teismų administracija kreipėsi į Apylinkių teismų teisėjų sąjungą dėl pastabų ir pasiūlymų pateikimo Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos parengtam Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso 133, 168, 214 ir 225 straipsnių pakeitimo įstatymo projektui (toliau – Projektas).

Apylinkių teismų teisėjų sąjunga nepritaria siūlomo Projekto 4 straipsniui, t.y. dėl Baudžiamojo proceso kodekso (toliau – BPK) 225 straipsnio 1 dalies pakeitimo šiais argumentais:

1. Aiškinamajame rašte nurodoma, jog per 2018 metus apygardų teismai pirmąją instanciją išnagrinėjo 1008 baudžiamųjų bylų, iš jų Projektu apylinkių teismams siūloma perduoti 576 baudžiamąsias bylas dėl sunkių nusikaltimų, t. y. daugiau kaip 50 proc. apygardų teismų darbo krūvio pirmoje instancijoje, o apylinkių teismuose pirmąją instanciją išnagrinėtos 18998 baudžiamosios bylos, todėl atitinkamų bylų perkėlimas į apylinkės teismus, šių teismų krūvį padidintų tik 3 proc. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad pastaroji procentinė išraiška, kuria grindžiamos projekto nuostatos, nėra tiksli bei klaidina, iškreipia apylinkių teismų darbo krūvio vaizdą. Į nurodytą apylinkių teismų išnagrinėtų bylų skaičių įtraukiant teikimus, lyginami neadekvatūs statistiniai rodikliai ir iš jų daromos klaidinančios procentinės išraiškos, todėl iškreipiama reali situacija. Aiškinamajame rašte neanalizuojama reali apylinkių teismų darbo krūvio problematika, neaptariami apylinkių teismų optimizavimo klausimai, apsiribojant tik aukštesnės instancijos teismų darbo krūvio analize. Atkreiptinas dėmesys ir į tai, kad be baudžiamųjų bylų apylinkių teismams tenka nemenkas krūvis nagrinėjant ir kitokio pobūdžio bylas (administracinių nusižengimų bylas, skundus dėl ne teismo tvarka priimtų nutarimų administracinių nusižengimų bylose). Projekto nuostatomis teismų sistemoje įvedamas akivaizdus krūvio disbalansas.
2. Iš aiškinamojo rašto matyti, kad Projektu siekiama išplėsti apylinkių teismų kompetencijos ribas, nes, kaip teigiama, pastebėta, jog dalis bylų dėl sunkių nusikaltimų, kuriuos pirma instancija nagrinėja apygardų teismai, dažnu atveju yra pakankamai nesudėtingos ir baigiamos supaprastinto proceso (teismo baudžiamojo įsakymo ar pagreitinto proceso tvarka). Šis argumentas, nepateikęs jokių konkrečių paskaičiavimų, jų procentinės išraiškos, kiek konkrečiai baudžiamųjų bylų iš atitinkamų baudžiamųjų bylų kategorijų išnagrinėjama

apygardos teisme supaprastinto proceso tvarka yra deklaratyvus, paviršutiniškas, klaidinantis ir nepagrįstas statistiniais duomenimis. Yra nurodomas apygardų teismų baudžiamųjų bylų išnagrinėjimas pagreitinoto proceso tvarka, nors šio proceso tvarka apygardų teismai bylų nenagrinėja (tai išimtinė apylinkių teismų proceso forma, žr. BPK Antrojo skirsnio (426-432 straipsnių) nuostatas). Praktikoje baudžiamųjų bylų dėl sunkių nusikaltimų nagrinėjimas iš esmės visada užtrunka ilgiau negu bylų dėl nesunkių ar apysunkių nusikaltimų. Taip yra dėl to, nes sudėtingesni baudžiamieji teisiniai santykiai, teisės klausimai, didesnė žala ir ją patyrusių subjektų ratas, sudėtingesni civiliniai ieškiniai. Atitinkamų bylų priskyrimas neigiamai įtakotų nagrinėjamų bylų terminus apylinkių teismuose, nepagrįstai apsunkintų darbą. Šios kategorijos baudžiamųjų bylų nagrinėjimo perkėlimas apylinkių teismams nepaspartins baudžiamųjų bylų nagrinėjimo, o pagilins seniai susidariusią ir iki šiol neišsprendžiamą krizinę darbo krūvio problemą apylinkių teismuose. Dėl to argumentai, kad Projekto nuostatos nelems žymesnio apylinkių teismų grandies darbo krūvio padidėjimo, yra nepagrįsti bei neatspindintys realios padėties.

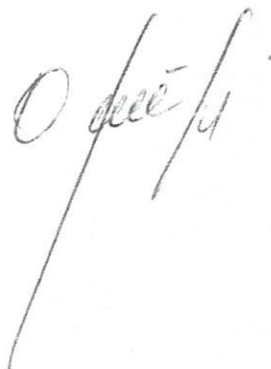
3. Apylinkių teismų darbo krūviai visada buvo ir yra keleriopai didesni už apygardų teismų, nagrinėjančių baudžiamąsias bylas pirmąją instanciją, krūvius. Iš www.teismai.lt skelbiamos 2018 metų teismų veiklos apžvalgos matyti, kad 2018 metais vidutiniškai per metus vienas teisėjas apylinkės teisme išnagrinėjo 422 bylas (2017 m. – 471, 2016 m. – 599), vidutiniškai per darbo dieną apylinkės teismo teisėjas išnagrinėjo 1,68 bylos (2017 m. – 1,87, 2016 m. – 2,38). 2018 metais vidutiniškai per metus vienas teisėjas apygardos teisme išnagrinėjo 148 bylas (2017 m. – 159, 2016 m. – 184), vidutiniškai per darbo dieną apygardos teismo teisėjas išnagrinėjo 0,59 bylos (2017 m. – 0,63, 2016 m. – 0,73). Apžvalgoje nurodoma, kad vieno teisėjo vidutiniškai išnagrinėjamų bylų skaičius didžiausias buvo apylinkės teismuose, t. y. labiausiai apkrauti yra apylinkių teismai. 2018 m. apylinkių teismuose vidutinis darbo krūvio rodiklis buvo 39,83, tačiau apygardų teismuose nagrinėjant bylas pirmąją ir apeliacinę instanciją vidutinis darbo krūvio rodiklis buvo 31,32. Iš www.teismai.lt skelbiamos 2019 metų teismų veiklos apžvalgos matyti, kad 2019 metais apylinkių teismuose vidutinis krūvio rodiklis buvo 36,70 bylos, apygardų, nagrinėjant bylas pirmąją ir apeliacinę instanciją, – 30,12, kai apylinkių teismų teisėjų darbo krūvis svyruoja nuo 47,88 (Šalčininkai) iki 25,36 (Skuodas), tai apygardose – nuo 32,54 (Vilnius) iki 23,94 (Panevėžys). Taigi iš 2018-2019 m. teismų veiklos apžvalgose skelbiamų apylinkių ir apygardų teismų teisėjų darbo krūvio rodiklių bei vieno teisėjo vidutiniškai išnagrinėjamų bylų skaičiaus matyti, kad apylinkių teismų teisėjų darbo krūvis yra ženkliai didesnis už apygardų teismų teisėjų darbo krūvį. Manome, kad Projektu keičiamo BPK 225 straipsnio 1 dalies pakeitimu (dar labiau išplečiant apylinkių teismų kompetenciją, į jų nagrinėjamų baudžiamųjų bylų sąrašą papildomai įtraukiant bylas dėl 12 sunkių nusikaltimų, kurias šiuo metu nagrinėja apygardų teismai) apylinkių teismams dar labiau bus padidintas darbo krūvis bei apsunkintos darbo sąlygos.
4. Teismų sistemoje nevertinta tai, koks optimalus ar maksimalus apylinkės teismo teisėjo darbo krūvis turėtų būti ir kurį viršijus jau būtų galima kalbėti, kad teisėjas dirba virš savo fizinį ir psichologinių galimybių ribos ir jam reikia skirti pagalbą – paskirti papildomą personalą ar administracinį sprendimu mažinti darbo krūvį, t. y. skirti mažiau naujų bylų. Dėl šių priežasčių apylinkių teismų teisėjai priversti dirbti per dideliu intensyvumu ir patiria nuolatinį stresą, fizinį nuovargį, blogėja jų sveikata, krinta pasitenkinimas darbu, motyvacija, o minėtu Projekto pakeitimu būtų tik dar labiau paaštrinta ir taip opi apylinkių teismams tenkančio neproporcingai didelio, ties galimybių riba balansuojančio darbo krūvio problema.

5. Manome, kad toks BPK 225 straipsnio 1 dalies pakeitimas yra skubotas, keliantis supriešinimą tarp apylinkių ir apygardų teismų teisėjų. Be to, priėmus siūlomą BPK 225 straipsnio 1 dalies pakeitimą, užprogramuota įtampa bei susipriešinimas ir tarp apylinkių teismų teisėjų, nagrinėjančių baudžiamąsias ir civilines bylas dėl teisėjų specializacijos, ženkliai padidėsiančio darbo krūvio pasidalinimo. Šis BPK 225 straipsnio 1 dalies pakeitimas sunkins apylinkių teismų teisėjų padėtį.
6. Pažymėtina, kad esant esminiam bylų krūvio ir nagrinėjimo skirtingose instancijose skirtumui, visų pirmiausia turėtų būti ištiriama ir nustatoma, kokios yra lėtesnio apygardos teismų bylų nagrinėjimo priežastys bei sprendžiama dėl šių priežasčių pašalinimo tobulinant apygardų teismų darbą (pavyzdžiui, nustatant didesnę apygardos teismų teisėjų etatų skaičių bei skiriant jam papildomą finansavimą; lyginant bylų krūvį tarp pačių apygardos teismų, t.y. perduodant baudžiamąsias bylas nagrinėti iš didesnį krūvį turinčio apygardos teismo kitam apygardos teismui, turinčiam mažesnę darbo krūvį; skiriant teisėjams daugiau padėjėjų ar kt.). Aiškinamajame rašte nėra analizuojama galimybė vienodinti darbo krūvį tarp pačių apygardos teismų bei neanalizuojamos skirtingo darbo krūvio priežastys apygardos teismuose.
7. Pažymėtina, kad, atitinkamai padidinus apylinkių teismų darbo krūvį, bus reikalingi papildomi resursai – žmogiškieji ištekliai, t.y. papildomas teismo posėdžių sekretorių, raštinių darbuotojų, teisėjų padėjėjų, teisėjų darbas (etatai). Šiuo metu apylinkių teismuose etatų problema yra opi – daugelyje teismų ne visi teisėjų etatai užpildyti, teisėjui esant vaiko priežiūros atostogose ar ilgalaikio nedarbingumo atveju, kiti teisėjai dirba už juos didesniu krūviu, dėl nuolatinės kaitos, nepatrauklaus atlyginimo, didelio darbo krūvio teismuose, trūksta teismo darbuotojų (teisėjų padėjėjų, teismo posėdžių sekretorių). Aiškinamajame rašte nėra analizuojama bei paskaičiuojama, kiek reikės papildomų finansinių resursų apmokėti už darbą padidinus apylinkės teismams darbo krūvį.

Atsižvelgiant į išdėstytų argumentų visumą, siūlome BPK 225 straipsnio 1 dalies punkto pakeitimą eliminuoti iš Projekto nuostatų.

Pagarbiai

Apylinkių teismų teisėjų sąjungos
pirmininko pavaduotoja

Diana Jasaitienė

Rašto originalas nebus siunčiamas

TEISĖJŲ TARYBA

L. Sapiegos g. 15, LT-10312 Vilnius, tel. (8 5) 251 4188, faks. (8 5) 268 5187

Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijai
El. p. m.dobrovolskis@tm.lt
TAIS

2020-08- Nr. 36P-
I 2019-08-03 pranešimą

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS BAUDŽIAMOJO PROCESO KODEKSO 133, 168, 214 IR 225 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO

Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija Teisėjų tarybai pateikė derinti parengtą Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso 133, 168, 214 ir 225 straipsnių pakeitimo įstatymo projektą Nr. 20-6668(2) (toliau – Įstatymo projektas), kuriuo siekiama:

1. nustatyti teisinį reglamentavimą, kuris suteiktų platesnes galimybes taikyti užstatą ir sumažintų galimybes perteklinai skirti ir (ar) pratęsti griežčiausią kardomąją priemonę – suėmimą;

2. supaprastinti nutarimų atsisakyti pradėti ikiteisminį tyrimą ar nutraukti ikiteisminį tyrimą apskundimo mechanizmą;

3. pakeisti baudžiamųjų bylų teisingumą – perduoti apylinkių teismams pirma instancija nagrinėti baudžiamąsias bylas, kuriose asmenys kaltinami padarę nusikaltimus, numatytus Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 151 straipsnio 2 dalyje, 181 straipsnio 2 dalyje, 183 straipsnio 2 dalyje, 184 straipsnio 2 dalyje, 199 straipsnio 3 ir 4 dalyse, 199¹ straipsnio 2 dalyje, 199² straipsnio 2 dalyje, 200 straipsnio 2 dalyje, 220 straipsnio 2 dalyje, 246 straipsnio 2 dalyje, 253 straipsnio 2 dalyje; įtvirtinti, kad apygardų teismai pirma instancija nagrinėja savivaldybių merų padarytas nusikalstamas veikas.

Siūlomi BPK pakeitimai buvo svarstyti teismų bendruomenėje, nuomos dėl siūlomo naujo teisinio reguliavimo pakeitimo pateikė Lietuvos Aukščiausiasis Teismas, Lietuvos apeliacinis teismas, Kauno apygardos teismas, apylinkių teismai bei apylinkių teismų teisėjus vienijanti asociacija „Apylinkių teismų teisėjų sąjunga“. Teisėjų taryba, išnagrinėjusi Įstatymo projekte teikiamus siūlymus ir įvertinusi teismų bendruomenės pateiktas nuomones, pagal kompetenciją teikia pastabas ir pasiūlymus dėl siūlomo naujo teisinio reguliavimo ir jo įgyvendinimo priemonių bei pasekmių.

1. Įstatymo projekto 1 straipsniu siūloma papildyti Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso (toliau – BPK) 133 straipsnio 7 dalį, nustatant, kad šio straipsnio 1 dalyje nurodytų asmenų sutikimu, įmokėta užstato suma gali būti panaudota paskirtai baudai sumokėti ir civiliniam ieškiniui patenkinti. Svarstyta, ar nurodyta BPK nuostata neturėtų būti tikslinama.

Pirma, užstato davėjas pagal BPK 133 straipsnio 1 dalį gali būti įtariamasis, jo šeimos narys ar giminaitis, taip pat kitas asmuo, įmonė ar organizacija. Manytina, kad Įstatymo projekte siūloma abstrakti 133 straipsnio 7 dalies formuluotė sudaro prielaidas situacijai, kai užstato davėjas būtų, pavyzdžiui, įtariamojo giminaitis, o sutikimą užstatą panaudoti baudai sumokėti duotų įtariamasis. Taigi, formuluotė tikslintina, kad būtų aišku, jog sutikimą turėtų duoti būtent užstato davėjas.

Antra, spręstina, ar neturėtų būti gaunamas ir įtariamojo sutikimas, kad už jį sumokėtas užstatas būtų panaudotas paskirtai baudai sumokėti ar civiliniam ieškiniui patenkinti. Galimos situacijos, kai asmuo gali atsisakyti mokėti baudą, kas sudaro galimybes keisti šią bausmę kita bausme (Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 47 straipsnis).

Sistemiškai vertinant siūlomus BPK 133 straipsnio 7 dalies pakeitimus su to paties straipsnio 1 dalimi, atkreiptinas dėmesys į galimus piktnaudžiavimo atvejus. Kaip jau minėta, pagal BPK 133 straipsnio 1 dalį užstatą gali sumokėti ne tik įtariamasis ar jo šeimos nariai, bet ir kiti asmenys, įmonės ar organizacijos. Sąvokos „kiti asmenys“ neapibrėžtumą sudaro prielaidas atvejams, kai, pavyzdžiui, užstatą už įtariamąjį įmonės direktorių įneša jo vadovaujama įmonė, o jei direktorius bus nuteistas bauda ar iš jo bus priteistas žalos atlyginimas, tai, tam panaudojus įmonės įneštą sumą, direktorius faktiškai nepatirtų neigiamų pasekmių, išskyrus teistumą. Vadinasi, įvykdant asmeniui skirtą bausmę – baudą kito asmens

sumokėtomis lėšomis ikiteisminio tyrimo metu, gali būti paneigta baudžiamosios atsakomybės kaip asmeninės atsakomybės esmė.

2. Svarstyтина, ar nebūtų tikslinga detalizuoti kardomosios priemonės – užstato sumokėjimo termino pratęsimo ir jo pakeitimo kita kardomąja priemone tvarką. Pagal siūlomus pakeitimus gali kilti praktinė problema, kai pirmiau paminėti veiksmai vyks vienu metu, t. y. teismas svarstys termino pratęsimą, o prokuroras priims nutarimą dėl kitos kardomosios priemonės paskyrimo ar kreipsis su prašymu paskirti griežtesnę kardomąją priemonę.

Manytina, kad užstato sumokėjimo termino pratęsimo ir jo pakeitimo kita kardomąja priemone klausimai galėtų būti reglamentuoti atskirose straipsnio dalyse. Pažymėtina, kad Įstatymo projekte turėtų būti aiškiai nurodyta, kieno iniciatyva sprendžiamas užstato sumokėjimo termino pratęsimo klausimas. Nustatytas trijų dienų terminas užstatui sumokėti yra itin trumpas, be to, pratęsti gali būti tik nepasibaigę terminai, tad svarstyтина, ar nereikėtų įtvirtinti, jog tuo atveju, jeigu nustatyto dydžio užstatas nesumokėtas dėl objektyvių priežasčių, prokuroras ar teismas gali nustatyti ir naują terminą.

3. Įstatymo projektu siūloma BPK 133 straipsnį papildyti 3 dalimi nurodant, kad „Nesumokėjus nustatyto dydžio užstato į prokuratūros ar teismo depozitinę banko sąskaitą per šio straipsnio 2 dalyje numatytą terminą, prokuroras priima nutarimą **pakeisti užstatą kita kardomąja priemone arba šio Kodekso nustatytais atvejais kreipiasi į ikiteisminio tyrimo teisėją ar teismą dėl griežtesnės kardomosios priemonės paskyrimo**. Tuo atveju, jeigu nustatyto dydžio užstatas nesumokėtas dėl objektyvių priežasčių, prokuroras ar teismas turi teisę pratęsti užstato sumokėjimo terminą iki trijų dienų. Nutarimas ar nutartis pratęsti užstato sumokėjimo terminą yra neskundžiami.“ Siūlytina nustatyti, kad minėti prokuroro sprendimai priimami tik tuomet, kai per nustatytą, pratęstą ar naujai nustatytą terminą užstatas nesumokamas.

4. BPK 168 straipsnio 5 dalyje siūloma įtvirtinti, jog ikiteisminio tyrimo teisėjo nutartis – neskundžiama. Vis dėlto, toliau nurodoma, kad skundai gali būti paduodami per septynias dienas nuo nutarimo ar **nutarties** nuorašo gavimo dienos. Siūlytina pastarajame sakinyje atsisakyti nuorodos į **nutarties** apskundimo galimybę.

5. Įstatymo projektu siūlomi BPK 214 straipsnio 4 dalies pakeitimai yra iš dalies prieštaringi – viena vertus, jais nustatoma, kad ikiteisminio tyrimo teisėjo nutartis dėl aukštesniojo prokuroro nutarimo yra galutinė ir neskundžiama, kita vertus, nurodoma, kad BPK 214 straipsnio 1 ar 2 dalyje numatyta ikiteisminio tyrimo teisėjo nutartis gali būti skundžiama BPK X dalyje nustatyta tvarka.

Pirmininkas

Algimantas Valantinas

TEISĖJŲ TARYBA

L. Sapiegos g. 15, LT-10312 Vilnius, tel. (8 5) 251 4188, faks. (8 5) 268 5187

Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijai
El. p. m.dobrovolskis@tm.lt
TAIS

2020-08-
I 2019-08-03 Nr. 36P-
pranešimą

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS BAUDŽIAMOJO PROCESO KODEKSO 133, 168, 214 IR 225 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO

Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija Teisėjų tarybai pateikė derinti parengtą Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso 133, 168, 214 ir 225 straipsnių pakeitimo įstatymo projektą Nr. 20-6668(2) (toliau – Įstatymo projektas), kuriuo siekiama:

1. nustatyti teisinį reglamentavimą, kuris suteiktų platesnes galimybes taikyti užstatą ir sumažintų galimybes perteklinai skirti ir (ar) pratęsti griežčiausią kardomąją priemonę – suėmimą;

2. supaprastinti nutarimų atsisakyti pradėti ikiteisminį tyrimą ar nutraukti ikiteisminį tyrimą apskundimo mechanizmą;

3. pakeisti baudžiamųjų bylų teisingumą – perduoti apylinkių teismams pirma instancija nagrinėti baudžiamąsias bylas, kuriose asmenys kaltinami padarę nusikaltimus, numatytus Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 151 straipsnio 2 dalyje, 181 straipsnio 2 dalyje, 183 straipsnio 2 dalyje, 184 straipsnio 2 dalyje, 199 straipsnio 3 ir 4 dalyse, 199¹ straipsnio 2 dalyje, 199² straipsnio 2 dalyje, 200 straipsnio 2 dalyje, 220 straipsnio 2 dalyje, 246 straipsnio 2 dalyje, 253 straipsnio 2 dalyje; įtvirtinti, kad apygardų teismai pirma instancija nagrinėja savivaldybių merų padarytas nusikalstamas veikas.

Siūlomi BPK pakeitimai buvo svarstyti teismų bendruomenėje, nuomos dėl siūlomo naujo teisinio reguliavimo pakeitimo pateikė Lietuvos Aukščiausiasis Teismas, Lietuvos apeliacinis teismas, Kauno apygardos teismas, apylinkių teismai bei apylinkių teismų teisėjus vienijanti asociacija „Apylinkių teismų teisėjų sąjunga“. Teisėjų taryba, išnagrinėjusi Įstatymo projekte teikiamus siūlymus ir įvertinusi teismų bendruomenės pateiktas nuomones, pagal kompetenciją teikia pastabas ir pasiūlymus dėl siūlomo naujo teisinio reguliavimo ir jo įgyvendinimo priemonių bei pasekmių.

1. Įstatymo projekto 1 straipsniu siūloma papildyti Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso (toliau – BPK) 133 straipsnio 7 dalį, nustatant, kad šio straipsnio 1 dalyje nurodytų asmenų sutikimu, įmokėta užstato suma gali būti panaudota paskirtai baudai sumokėti ir civiliniam ieškiniui patenkinti. Svarstyta, ar nurodyta BPK nuostata neturėtų būti tikslinama.

Pirma, užstato davėjas pagal BPK 133 straipsnio 1 dalį gali būti įtariamasis, jo šeimos narys ar giminaitis, taip pat kitas asmuo, įmonė ar organizacija. Manytina, kad Įstatymo projekte siūloma abstrakti 133 straipsnio 7 dalies formuluotė sudaro prielaidas situacijai, kai užstato davėjas būtų, pavyzdžiui, įtariamojo giminaitis, o sutikimą užstatą panaudoti baudai sumokėti duotų įtariamasis. Taigi, formuluotė tikslintina, kad būtų aišku, jog sutikimą turėtų duoti būtent užstato davėjas.

Antra, sprendžiant, ar neturėtų būti gaunamas ir įtariamojo sutikimas, kad už jį sumokėtas užstatas būtų panaudotas paskirtai baudai sumokėti ar civiliniam ieškiniui patenkinti. Galimos situacijos, kai asmuo gali atsisakyti mokėti baudą, kas sudaro galimybes keisti šią bausmę kita bausme (Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 47 straipsnis).

Sistemiškai vertinant siūlomus BPK 133 straipsnio 7 dalies pakeitimus su to paties straipsnio 1 dalimi, atkreiptinas dėmesys į galimus piktnaudžiavimo atvejus. Kaip jau minėta, pagal BPK 133 straipsnio 1 dalį užstatą gali sumokėti ne tik įtariamasis ar jo šeimos nariai, bet ir kiti asmenys, įmonės ar organizacijos. Sąvokos „kiti asmenys“ neapibrėžtumas sudaro prielaidas atvejams, kai, pavyzdžiui, užstatą už įtariamąjį įmonės direktorių įneša jo vadovaujama įmonė, o jei direktorius bus nuteistas bauda ar iš jo bus priteistas žalos atlyginimas, tai, tam panaudojus įmonės įneštą sumą, direktorius faktiškai nepatirtų

neigiamų pasekmių, išskyrus teistumą. Vadinasi, įvykdant asmeniui skirtą bausmę – baudą kito asmens sumokėtomis lėšomis ikiteisminio tyrimo metu, gali būti paneigta baudžiamosios atsakomybės kaip asmeninės atsakomybės esmė.

2. Svarstyta, ar nebūtų tikslinga detalizuoti kardamosios priemonės – užstato sumokėjimo termino pratęsimo ir jo pakeitimo kita kardomąja priemone tvarką. Pagal siūlomus pakeitimus gali kilti praktinė problema, kai pirmiau paminėti veiksmai vyks vienu metu, t. y. teismas svarstys termino pratęsimą, o prokuroras priims nutarimą dėl kitos kardamosios priemonės paskyrimo ar kreipsis su prašymu paskirti griežtesnę kardomąją priemonę.

Manytina, kad užstato sumokėjimo termino pratęsimo ir jo pakeitimo kita kardomąja priemone klausimai galėtų būti reglamentuoti atskirose straipsnio dalyse. Pažymėtina, kad Įstatymo projekte turėtų būti aiškiai nurodyta, kieno iniciatyva sprendžiamas užstato sumokėjimo termino pratęsimo klausimas. Nustatytas trijų dienų terminas užstatui sumokėti yra itin trumpas, be to, pratęsti gali būti tik nepasibaigę terminai, tad svarstyta, ar nereikėtų įtvirtinti, jog tuo atveju, jeigu nustatyto dydžio užstatas nesumokėtas dėl objektyvių priežasčių, prokuroras ar teismas gali nustatyti ir naują terminą.

3. Įstatymo projektu siūloma BPK 133 straipsnį papildyti 3 dalimi nurodant, kad „Nesumokėjus nustatyto dydžio užstato į prokuratūros ar teismo depozitinę banko sąskaitą per šio straipsnio 2 dalyje numatytą terminą, prokuroras priima nutarimą **pakeisti užstatą kita kardomąja priemone arba šio Kodekso nustatytais atvejais kreiptis į ikiteisminio tyrimo teisėją ar teismą dėl griežtesnės kardamosios priemonės paskyrimo**. Tuo atveju, jeigu nustatyto dydžio užstatas nesumokėtas dėl objektyvių priežasčių, prokuroras ar teismas turi teisę pratęsti užstato sumokėjimo terminą iki trijų dienų. Nutarimas ar nutartis pratęsti užstato sumokėjimo terminą yra neskundžiami.“ Siūlytina nustatyti, kad minėti prokuroro sprendimai priimami tik tuomet, kai per nustatytą, pratęstą ar naujai nustatytą terminą užstatas nesumokamas.

4. BPK 168 straipsnio 5 dalyje siūloma įtvirtinti, jog ikiteisminio tyrimo teisėjo nutartis – neskundžiama. Vis dėlto, toliau nurodoma, kad skundai gali būti paduodami per septynias dienas nuo nutarimo ar **nutarties** nuorašo gavimo dienos. Siūlytina pastarajame sakinyje atsisakyti nuorodos į **nutarties** apskundimo galimybę.

5. Įstatymo projektu siūlomi BPK 214 straipsnio 4 dalies pakeitimai yra iš dalies prieštaringi – viena vertus, jais nustatoma, kad ikiteisminio tyrimo teisėjo nutartis dėl aukštesniojo prokuroro nutarimo yra galutinė ir neskundžiama, kita vertus, nurodoma, kad BPK 214 straipsnio 1 ar 2 dalyje numatyta ikiteisminio tyrimo teisėjo nutartis gali būti skundžiama BPK X dalyje nustatyta tvarka.

6. Teisėjų taryba, palaikydama Įstatymo projekto rengėjų siekį trumpinti baudžiamųjų bylų nagrinėjimo pirmąją instanciją apygardų teismuose trukmę, pažymi, kad, vadovaujantis Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo 3 straipsniu, teisės aktai *inter alia* turi atitikti tikslingumo ir efektyvumo principus. Taigi, dėl proceso įstatymų pakeitimų turi būti sprendžiama išsamiai bei sistemiskai išanalizavus visus veiksnius, turinčius įtakos baudžiamojo proceso veiksmingumui, galimas naujo teisinio reguliavimo pasekmes, poveikį teismų sistemai bei teismų kasdieniniam darbui bei jų veiklos organizavimui. Atkreiptinas dėmesys, kad Konsultacinė Europos teisėjų taryba nuomonėje Nr. 11 (2008) dėl teismų sprendimų kokybės, aptardama teismų sprendimų kokybės veiksnius, nurodė, kad teismų sprendimai pirmiausia grindžiami įstatymų leidžiamosios valdžios priimtais įstatymais. Šie teisės šaltiniai ne tik nustato teismų sistemos klientų teises ir veikas, bet ir teismų sprendimų priėmimo procesą. Taigi, įstatymų leidžiamosios valdžios pasirinkimas daro įtaką teismuose nagrinėjamų bylų pobūdžiui ir apimčiai bei jų nagrinėjimo procesui. Teismų sprendimų kokybę gali paveikti ir pernelyg dažnos įstatymų pataisos, netinkami įstatymų projektai ar įstatymų turinio netikslumai ir teismo proceso trūkumai. Todėl valstybių parlamentai turėtų tinkamai įvertinti ir kontroliuoti galiojančių teisės aktų ir įstatymų projektų poveikį teismų sistemai (11, 12 punktai).

Įstatymo projekto 4 straipsniu siūloma išplėsti BPK 225 straipsnio 1 dalyje įtvirtintą sunkių nusikaltimų, dėl kurių baudžiamąsias bylas pirmą instanciją nagrinėja apylinkių teismai, sąrašą, papildant jį sunkiais nusikaltimais, įtvirtintais BK 151 straipsnio 2 dalyje, 181 straipsnio 2 dalyje, 183 straipsnio 2 dalyje, 184 straipsnio 2 dalyje, 199 straipsnio 3 ir 4 dalyse, 199¹ straipsnio 2 dalyje, 199² straipsnio 2 dalyje, 200 straipsnio 2 dalyje, 220 straipsnio 2 dalyje, 246 straipsnio 2 dalyje, 253 straipsnio 2 dalyje.

Teisėjų tarybos nuomone, nėra aišku, kokiais statistiniais duomenimis remiantis yra grindžiamas poreikis mažinti visų apygardų teismų darbo krūvį nagrinėjant bylas pirmąją instanciją. Remiantis viešai

skelbiamais statistiniais duomenimis apie 2019, 2018 ir 2017 metais I instancija išnagrinėtas baudžiamąsias bylas, matyti, kad pagal BK 151 straipsnio 2 dalį 2019 m. nebuvo išnagrinėta nei viena byla, o 2018 m. ir 2017 m. atitinkamai 2 ir 1 byla. Pagal BK 181 straipsnio 2 dalį 2019 m. – 21, 2018 m. – 16, o 2017 m. – 26 bylos; pagal BK 184 straipsnio 2 d. 2019 m. – 21, 2018 m. – 19, o 2017 m. – 17 bylų; pagal BK 199 straipsnio 3 ir 4 dalis 2019 m. – 128, 2018 m. – 102, o 2017 m. – 90 bylų; pagal 199¹ straipsnį 2019 m. – 1, 2018 m. – 6, o 2017 – 1, pagal BK 199² straipsnio 2 dalį 2019 m. – 1, 2018 m. – 6, 2017 m. – 1 byla; pagal BK 200 straipsnio 2 dalį 2019 m. – 2, 2018 m. – 5, 2017 m. – 0 bylų; pagal 220 straipsnio 2 dalį – 2019 m. – 0, 2018 m. – 1, o 2017 m. – 2 bylos; pagal 246 straipsnio 2 dalį 2019 m. – 2, 2018 m. – 3, 2017 m. – 2 bylos; pagal BK 253 straipsnio 2 dalį 2019 m. – 18, 2018 m. – 28, o 2017 m. – 23 bylos.

Pastebėtina, kad apylinkių teismų darbo krūviai yra didesni už apygardų teismų, nagrinėjančių baudžiamąsias bylas pirmąją instanciją, krūvius. Iš viešai skelbiamos 2018 m. teismų veiklos apžvalgos matyti, kad 2018 m. vidutiniškai per metus vienas teisėjas apylinkės teisme išnagrinėjo 422 bylas (2017 m. – 471, 2016 m. – 599), vidutiniškai per darbo dieną apylinkės teismo teisėjas išnagrinėjo 1,68 bylos (2017 m. – 1,87, 2016 m. – 2,38). 2018 metais vidutiniškai per metus vienas teisėjas apygardos teisme išnagrinėjo 148 bylas (2017 m. – 159, 2016 m. – 184), vidutiniškai per darbo dieną apygardos teismo teisėjas išnagrinėjo 0,59 bylos (2017 m. – 0,63, 2016 m. – 0,73). Apžvalgoje nurodoma, kad vieno teisėjo vidutiniškai išnagrinėjamų bylų skaičius didžiausias buvo apylinkės teismuose. 2018 m. apylinkių teismuose vidutinis darbo krūvio rodiklis buvo 39,83, o apygardų teismuose nagrinėjant bylas pirmąją ir apeliacinę instanciją vidutinis darbo krūvio rodiklis buvo 31,32.

Manytina, kad Įstatymo projektu keičiamo BPK 225 straipsnio 1 dalies pakeitimu išplečiant apylinkių teismų kompetenciją – į nagrinėjamų baudžiamųjų bylų sąrašą papildomai įtraukiant bylas dėl 12 sunkių nusikaltimų, kurias šiuo metu nagrinėja apygardų teismai, apylinkių teismų darbo krūvis padidėtų. Be to, įvertinus nurodytus statistinius duomenis, negalima daryti vienareikšmės išvados, kad Įstatymo projektu siūlomi įtvirtinti pakeitimai leis aukščiausiųjų grandžių teismams pilna apimtimi nukreipti turimus žmogiškuosius išteklius bei panaudoti kompetentingiausių ir didžiausią patirtį turinčių teisėjų žinias pačių sudėtingiausių baudžiamųjų bylų nagrinėjimui bei kokybiškesnei apeliacijai.

Atkreiptinas dėmesys į tai, kad pastaruoju metu apylinkių teismų teisėjų per didelio darbo krūvio klausimai vis dažniau keliama tiek teismų savivaldoje, tiek viešojoje erdvėje, todėl siūlomas BPK pakeitimas, remiantis objektyviais kriterijais neįvertinus jo įtakos apylinkių teismų darbui, sukeltų tik dar didesnę įtampą apylinkių teismuose bei galėtų lemti bylų nagrinėjamo kokybės apylinkių teismuose nepageidaujamus pokyčius. Taigi, bet kokie sprendimai, darantys įtaką teismo darbo krūviui, turėtų būti visapusiškai apsvarstyti ir pagrįsti.

Pirmininkas

Algimantas Valantinas